

İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.
BORSA İSTANBUL A.Ş. PARA PİYASASI TAKAS VE MERKEZİ KARŞI TARAF HİZMETİ
ESASLARI PROSEDÜRÜ

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Prosedür'ün amacı, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketinin, Borsa İstanbul Para Piyasası'nda merkezi takas kuruluşu olarak vereceği merkezi karşı taraf hizmetine yönelik üyelik, risk yönetimi ve teminat, takas, temerrüt, disiplin, gelir ve diğer konulara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Prosedür, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketinin merkezi takas kuruluşu olarak Borsa İstanbul Para Piyasası'nda vereceği merkezi karşı taraf hizmetlerine yönelik üyelik, risk yönetimi ve teminat, takas, temerrüt, disiplin, gelir ve diğer konulara ilişkin hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Prosedür, 30/12/2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 77 ve 78 inci maddeleri, 18/07/2013 tarihli ve 28711 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği, 14/08/2013 tarih ve 28735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği ve İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul Para Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Yönergesi'ne dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanım ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Prosedür'de geçen;

- a) **Açık Teklif Yöntemi:** Takasbank'ın bir işlemin eşleştiği anda Piyasa katılımcıları arasına girerek alıcıya karşı satıcı ve satıcıya karşı ise alıcı konumuna geçmesini,
- b) **Borsa/BİAŞ:** Borsa İstanbul Anonim Şirketi'ni
- c) **Çoklu Pozisyon Hesabı:** Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan, üyelerin kendi portföylerine veya müşterilerine ait pozisyonlarının toplu olarak izlendiği ancak her hâlükârda MKT üyesinin kendisine ait pozisyonlarla müşterilerine ait pozisyonların ayrıştırıldığı hesapları,
- ç) **Değerlenmiş Teminat:** Toplam yatırılmış teminatın, teminat değerlendirme katsayıları, grup limitleri ve alt grup limitleri uygulaması sonucu hesaplanan tutarını,
- d) **Genel Müdür:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürü'nü,
- e) **Genel Yönetmelik:** 30/05/2013 tarihli ve 28662 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmeliği,
- f) **Gün İçi Risk Hesaplama:** Gün içerisinde belirlenen teminat ve pozisyonlara ilişkin son bakiyeler ve fiyatlar kullanılarak yapılan risk ve teminat değerlendirmelerini,

- g) **Kanun:** 30/12/2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nu,
- ğ) **Kurul:** Sermaye Piyasası Kurulu’nu,
- h) **MKT:** Merkezi karşı tarafı,
- ı) **Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği:** 14.08.2013 tarihli ve 28735 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’ni,
- i) **Merkezi Takas Yönetmeliği:** 18/07/2013 tarihli ve 28711 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği’ni,
- j) **Piyasa:** Borsa İstanbul Para Piyasası’nı,
- k) **Portföy Bazlı Teminatlandırma:** Takasbank tarafından MKT üyelerinden alınacak teminat tutarlarının aynı hesaptaki varlıklar arasındaki korelasyonların risk azaltıcı etkileri dikkate alınmak suretiyle hesaplanmasını,
- l) **Pozisyon:** Piyasa’da gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan takas borç ve alacaklarını,
- m) **Prosedür:** Yönerge’de belirlenen kural ve esaslar çerçevesinde işleyiş ve uygulamalara ilişkin usulleri içeren ve Genel Müdür tarafından onaylanan uygulama esaslarını,
- n) **Sistem:** Borsa İstanbul Para Piyasası’nda gerçekleştirilen işlemlerin takası amacıyla oluşturulan Takasbank sistemini,
- o) **Takas:** Piyasa’da gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan yükümlülüklerin, Takasbank tarafından belirlenen süre ve şartlarda, Üyeler tarafından yerine getirilmesi suretiyle ve yatırılan teminatlar çerçevesinde taraflar arasında nakit transferini sağlayan süreçlerin tamamını,
- ö) **Takasbank:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketini,
- p) **Tekil Pozisyon Hesabı:** Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan hesapların alt hesabı olarak üyelerin tek bir müşterisine veya üyelerin kendi portföylerine ait pozisyonların izlendiği hesapları,
- r) **Teminat hesapları:** Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan, üyelerin kendi portföylerine veya müşterilerine ait pozisyonlar nedeniyle bulundurmaları gereken teminatların izlendiği hesapları,
- s) **TCMB:** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,
- ş) **Üye:** Takasbank tarafından Piyasa’da merkezi karşı taraf olarak verilen takas hizmetlerine taraf olmalarına, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin 6 ncı maddesi çerçevesinde izin verilen MKT üyelerini,
- t) **Yönerge:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul Para Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Yönergesini,
- u) **Yönetim Kurulu:** Takasbank Yönetim Kurulu’nu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Üyeliğe İlişkin Esaslar

Üyelik

MADDE 5- (1) Prosedür’ün 6 ncı maddesinde belirlenen şartları sağlayan banka ve aracı kurumlar Yönetim Kurulu tarafından yetkilendirilmeleri koşuluyla Piyasa’da yapılan işlemler için Takasbank tarafından verilecek MKT uygulamasına üye olabilirler.

(2) Piyasa’da işlem yapan üyeler Doğrudan MKT Üyesi olarak kabul edilir.

MKT Üyelik şartları

MADDE 6- (1) Üyelik şartlarının sağlandığının tespiti ve değerlendirmesi Takasbank’a ait olup üyelik için asgari olarak aşağıdaki koşulların sağlanmış olması gerekir:

- a) Merkezi Takas Yönetmeliği’nin üyeliğe ilişkin şartlarının sağlanmış olması,
- b) Piyasa’da mevzuata aykırılıklar sebebiyle işlem yapma yetkisinin kaldırılmamış olması,
- c) İçeriği Takasbank tarafından belirlenen MKT hizmetine ilişkin sözleşme ve/veya taahhütnamelerin imzalanarak Takasbank’a ibraz edilmiş olması,
- ç) Mali bünyesinin Takasbank’a karşı taahhütlerini yerine getirebilecek düzeyde olması,
- d) Takasbank tarafından talep edilecek diğer bilgi ve belgelerin sunulmuş olması.
- e) Üyelerin Yönetim Kurullarınca; bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemleri ile ilgili Takasbank tarafından belirlenen örneğe uygun beyannameyi onaylayarak ibraz etmiş olmaları,
- f) Banka ve aracı kurumların Doğrudan MKT Üyesi olabilmesi için;
 - i. İlgili mevzuat uyarınca sınırlı veya genel saklama hizmetine ilişkin yetkisinin bulunması,
 - ii. Aracı kurumların Asgari 10.000.000 TL, bankaların 50.000.000 TL özsermayeye sahip olması,
 - iii. Takasbank tarafından yapılan içsel derecelendirme sonucunda asgari D notuna sahip olması,

(2) Takasbank tarafından yapılan içsel derecelendirme çalışması kapsamında firmanın notunun belirlenmesinde ilgili firmanın mali tabloları, faaliyet raporu, firma tanıtıcı bilgiler formu, firma ana bilgiler formu, piyasalardaki işlem hacimleri, TL saklama bakiyeleri, temerrüt ve istihbarat bilgileri, varsa derecelendirme kuruluşlarından alınan notlar, piyasa istihbarat bilgileri ile yazılı ve görsel medyada çıkan haberler kullanılır. Takasbank kullandığı içsel derecelendirme metodolojisinde dikkate aldığı parametreler ile bu parametrelerin derecelendirme notlarına etkisini internet sitesinde duyurur.

(3) Takasbank teknik altyapı, bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemlerinde arayacağı asgari kriterleri belirlemeye, aranan kriterleri karşılayamayan kuruluşlara uyum için süre vermeye, taahhüt almaya ve kriterlerin sağlanıp sağlanmadığını denetlemeye yetkilidir.

(4) Yönetim Kurulu, asgari özkaynak tutarlarını ilgili sermaye piyasası ve bankacılık düzenlemeleri ile piyasa şartlarını dikkate alarak artırmaya veya eski düzeyine kadar indirmeye yetkilidir.

Üyelik başvurusu ve kabulü

MADDE 7- (1) Üyelik için başvuracak kuruluşların, Takasbank Genel Müdürlüğüne hitaben başvuru talebini ve bu Prosedür’de üyelik için aranan şartların yerine getirildiğini tevsik eden bilgi ve belgeleri içeren bir yazı ile müracaatta bulunması ve bu yazının ekinde, Merkezi Takas Yönetmeliği’nin 10 uncu maddesinde belirtilen bilgi ve belgeler ile aşağıda belirtilen belgeleri Takasbank’a göndermeleri gerekmektedir.

- a) Üyelik başvuru formu,
- b) Yetki Belgesi (noter tasdikli örneği),
- c) Doğrudan MKT üyeliği için başvuran yatırım kuruluşlarının Piyasa’da faaliyet gösterdiğine dair Borsadan alınacak belge,

- ç) Üyelik Sözleşmesi ve Sözleşme Öncesi Bilgi Formu,
- d) Nakit, Kıymet, Teminat, Şartlı Virman ve Elektronik Fon Transfer (EFT) Talimatı Taahhütnamesi,
- e) Faks Cihazı ile İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'ye Gönderilecek Müşteri Talimatları ile İlgili Uygulama Sözleşmesi,
- f) Takasbank tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde talep edilecek diğer belgeler.

(2) Üyelik başvurularının Takasbank tarafından değerlendirmeye alınması için, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan bilgi ve belgeler ile Takasbank tarafından istenecek diğer bilgilerin tamamlanmış olması gerekir. Takasbank yapılan başvuruları 6 ncı maddede aranan şartların yerine getirilip getirilmediği açısından değerlendirir. Başvuruya ilişkin Takasbank tarafından alınan karar ilgiliye 2 ay içerisinde yazılı olarak bildirilir.

(3) Üyelik başvurusu kabul edilen kurumun Takasbank nezdinde faaliyetlerine başlayabilmesi için üyelik başvurusunun uygun görüldüğünün tebliğinden itibaren 1 ay içerisinde;

- a) Üyelik teminatını yatırması,
- b) Garanti Fonu katkı payını yatırması,
- c) Takasbank sistemi üzerinde Üye adına işlem yapacak olan personeli yetkilendirmesi gerekir.

Aksi takdirde ilgili kuruma verilen üyelik izni iptal edilir. Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirildiği tarih, kurumun Piyasa'da sunulan merkezi karşı taraf hizmetine üye olduğu tarih olarak kabul edilir ve Üye bu tarihten itibaren işlem yapmaya hak kazanır.

(4) BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasasına üye olan kurumların yalnızca, 6 ncı maddenin 1 inci fıkrasının (e) bendinde yer alan beyanname ile bu maddenin 1 inci fıkrası (ç) bendinde yer alan yükümlülüğü yerine getirmesi gerekir.

(5) BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasası üyelik teminatı yatırmış kurumlar üyelik teminatından muafır.

Üyelerin genel yükümlülükleri

MADDE 8- (1) Üyelerin aşağıda sayılan hususlara uyması zorunludur:

- a) Bu Prosedür ve ilgili diğer mevzuatla merkezi karşı taraf hizmetine ilişkin olarak belirlenen tüm ilke ve kurallara uygun hareket etmek,
- b) Müşterilerine ve diğer üyelere karşı iyi niyet ve dürüstlük ilkelerine uygun davranmak,
- c) Takasbank tarafından öngörülen garanti fonu katkı paylarını yatırmak,
- ç) MKT üyesi olabilmek için gerekli iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim mekanizmalarının sürekliliğini sağlamak amacıyla gerekli tüm önlemleri almak,
- d) Ayırıştırılmış tekil hesap açılması durumunda, Takasbank nezdinde üye hesapları ile bunlara bağlı alt hesapların taşınmasının gerektiği hallerde devralacak bir MKT üyesinin önceden belirlenmiş olması halinde müşterileri ile imzaladığı çerçeve sözleşmelerde söz konusu hususa ilişkin bilgilere yer vermek,
- e) Ayırıştırılmış tekil hesap açılması durumunda, teminatların izlendiği hesapların yapısı ve Takasbank tarafından sağlanan ayırıştırmanın kapsamı, Takasbank nezdinde açılan teminat hesapları üzerindeki tasarruf yetkisinin Üyeye ait olduğu ve Takasbank tarafından bu yetkinin sadece bulunması gereken teminatla sınırlı olarak kısıtlandığı hususlarında müşterilerinin tam ve doğru olarak bilgilendirilmesini temin etmek,
- f) Üyenin altında yer alan pozisyon hesaplarında diğer müşterilerin pozisyonlarının da

izlendiği, bu hesaplarla ilişkilendirilen teminatların çoklu hesaptan kaynaklanan toplam risk için kullanılacağı ve bu hesaplarla ilişkilendirilen teminatların Takasbank tarafından üyeye ait olduğunun kabul edildiği hususunda müşterilerini bilgilendirmek,

g) Üyenin kendi namına yaptığı işlemler için yatırılacak teminatları kendilerine ait varlıklardan karşılamak,

ğ) Müşterilerine ait pozisyonlar için yatırılacak teminatları kendilerine ait veya Kanun'a uygun mülkiyet devri sözleşmeleriyle üzerinde tasarruf yetkisi kazandığı teminatlarla karşılamak,

h) Müşteri pozisyonları için yatırılan teminatlar müşterilerden veya diğer kişi ve kurumlardan mülkiyet devri sözleşmeleriyle sağlanmışsa, mülkiyet devir sözleşmelerinin muhafazasını, teminatların sağlandığı müşteri, kişi ve kurumlar ile ilgili pozisyon hesaplarına yatırılan teminatların eşleştirilmesini temin edecek sağlıklı bir kayıt ve izleme sistemi kurmak,

ı) Müşteri varlık ve teminatlarının izlenmesine ve saklanmasına ilişkin Kanun ve diğer ilgili düzenlemelerde yer alan tüm ilke ve kurallara uygun hareket etmek,

i) Takasbank tarafından talep edilen aidat, ücret, komisyon ve diğer yükümlülükleri süresi içinde yerine getirmek,

j) Takasbank nezdindeki pozisyon ve teminat hesapları ile kendi nezdindeki portföy ve müşteri hesaplarına ilişkin kayıtlar arasında sürekli mutabakatı tesis etmek,

k) Teminatları Takasbank nezdindeki ilgili teminat hesaplarına yatırmak,

l) Bu Prosedür kapsamındaki iş ve işlemleri ile ilgili olarak Takasbank ve Kurul tarafından gerekli görülen hususlarda talep edilecek her türlü bilgi ve belgeyi vermek ve Takasbank ile Kurul tarafından görevlendirilenlerce yapılacak incelemelerde her türlü desteği sağlamak,

m) Yasal olarak tutmakla yükümlü oldukları defter ve kayıtlara ek olarak, Takasbank tarafından kararlaştırılan diğer kayıtları tutmak, bilgi ve belgeleri usulüne göre düzenlemek; bunları periyodik olarak veya Takasbank'ın istediği zamanlarda Takasbank'a iletme ve söz konusu kayıt ve belgeleri 2 yıl boyunca saklamak,

n) Bu Prosedür kapsamındaki diğer yükümlülüklerini süresi içerisinde ve eksiksiz olarak yerine getirmek.

(2) Herhangi bir Üyenin, yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getiremeyeceğini öngörmesi halinde, durumu sebeplerini de içeren tüm tevsik edici bilgi ve belgelerle birlikte ivedilikle Kurula ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmesi zorunludur. Söz konusu bildirim, Takasbank'ın bu Prosedür'de belirlenen tedbirleri almasına engel teşkil etmez.

Üye faaliyetlerinin kısıtlanması

MADDE 9- (1) Üyelerin bu Prosedür kapsamındaki faaliyetleri, aşağıdaki durumlarda Takasbank tarafından kısıtlanabilir.

a) Merkezi Takas Yönetmeliği'nin 13 üncü veya Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 14 üncü maddesi uyarınca, takas hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarında faaliyetlerinin durdurulması veya üyelikten çıkarılması,

b) Yönerge, Prosedür ve üyelik sözleşmesinde belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,

c) Üye ile ilgili; protesto, haciz, ihtiyati tedbir gibi olumsuzluklar tespit edilmesi, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulması, ilgili faaliyet yetki belgesinin iptali, BİAŞ nezdindeki herhangi bir piyasada işlem gören sermaye piyasası araçları ile ilgili işlem yapmasının

yasaklanması haklarında tedrici tasfiye ya da iflas kararı verilmiş olması veya olumsuz istihbarat alınması,

ç) Takasbank tarafından periyodik olarak yapılan; istihbarat, mali tahlil ve/veya derecelendirme çalışması sonucu Üyenin kredi değerliliğinin olmadığı veya azaldığının tespit edilmesi.

(2) Üyeler, haklarında Kurul tarafından getirilen işlem yasağı ve benzeri kısıtlamalar olan kişilere ait hesaplarda işlem yapamazlar.

(3) Bu maddede yazılı durumlardan birinin ortaya çıkması halinde Takasbank, Üyenin mevcut pozisyonlarının kısmen veya tamamen tasfiye edilmesini kararlaştırabilir.

(4) Üyenin faaliyetlerinin bu maddede yer alan hususlar nedeniyle kısıtlanması halinde durum, Borsa'ya, Kurul'a ve ilgili kamu otoritesine bildirilir.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 10- (1) MKT üyeliği,

a) Bu Prosedür ve ilgili diğer düzenlemelerde belirlenen MKT üyeliği şartlarından herhangi birinin kaybedildiğinin Takasbank tarafından tespit edilmesi,

b) Bu Prosedür veya ilgili diğer düzenlemelerde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle MKT sisteminin güvenli ve kesintisiz işlemlerini tehlikeye düşürecek önemli nitelikte risklerin ortaya çıktığının Takasbank tarafından tespit edilmesi,

c) MKT Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri çerçevesinde faaliyetleri kısıtlanan MKT üyelerinin aynı maddenin altıncı fıkrası ile kendilerine verilen azami altı aylık süre içinde ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması,

ç) MKT üyesinin kendisinin talep etmesi, hallerinde Yönetim Kurulu kararı ile sona erdirilebilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi çerçevesinde MKT üyeliğini sona erdirmek isteyenler, durumu Takasbank'a yazılı olarak bildirir. Şu kadar ki, MKT üyeliğini sona erdirmek isteyen ilgili üyenin, bu Prosedür ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olması şarttır. Bu hallerde Yönetim Kurulu, MKT üyeliğini sona erdirmeye izin verebilir.

(3) Takasbank, bir MKT üyesinin üyeliğini sona erdirirken Borsa'nın görüşünü alır.

(4) MKT üyeliğinin sona erdirilmesi durumunda dâhi, üyeliğin sona erdirilmesine ilişkin Yönetim Kurulu kararı tarihine kadar yapılmış işlemlerle ilgili söz konusu kuruluşun Takasbank'a karşı bu Prosedür ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki yükümlülükleri devam eder.

(5) MKT üyeliği sona erdirilen üye hakkında; Kurul, ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ile Borsa'nın ivedilikle bilgilendirilmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Takas ve MKT hizmeti esasları

Takasbank'ın sorumluluğu

MADDE 11- (1) Takasbank, Piyasa'da gerçekleştirilen ve Sistem'de takası yapılan işlemlerde açık teklif yöntemiyle merkezi karşı taraftır. Söz konusu işlemlerde Takasbank alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı ise alıcı konumunda takasın tamamlanmasını taahhüt eder. Takasbank; Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinde belirlenen sınırlar ve piyasa likidite koşulları saklı kalmak kaydıyla, Üyeler tarafından bu

Prosedür’de ve mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak Piyasa’da yaptıkları işlemlerden kaynaklanan takas yükümlülüklerini merkezi karşı taraf olarak üstlenir.

(2) Açık teklif yönteminde Takasbank’ın işlemin taraflarına karşı olan yükümlülüğü, alım ve satım emirlerinin Piyasa’da eşleştiği anda başlayıp işlemin vade sonunda takasın tamamlanmasıyla son bulur. Borsa tarafından iptal edilen işlemlere ilişkin, Takasbank’ın taraflara karşı olan yükümlülüğü, Takasbank tarafından işlemlerin iptal edildiğine dair güncellemeler yapıldığı anda ortadan kalkar. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin 4 üncü fıkrası çerçevesinde işlem bazında Üyeye tahsis edilen limitin aşıldığı durumda, bu Prosedür’ün 26 ncı madde hükümleri saklı kalmak üzere, imtina ettiği işlemlerden kaynaklanabilecek zararlardan sorumlu değildir.

(3) Piyasa’da gerçekleşen işlemlerde Takasbank’ın muhatabı Üyelerdir. Üyelerin müşterilerine karşı olan yükümlülüklerinden Takasbank sorumlu değildir.

(4) Temerrüt durumunda ortaya çıkacak likidite ihtiyaçlarının ve zararın karşılanmasında Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği’nin Beşinci Bölümünde yer alan hükümler, likidite koşulları ve kısıtları ile sınırlı olmak üzere uygulanır.

Genel Esaslar

MADDE 12- (1) Üyeler web alt yapısı ile Takasbank sistemine erişerek işlemlerini gerçekleştirirler.

(2) Piyasa’da yapılan bütün işlemlerin takası, kurulca getirilen istisnalar hariç, Takasbank tarafından gerçekleştirilir.

(3) Üyelerin takasa konu işlemlerinden doğan hak ve yükümlülükleri Takasbank tarafından belirlenen hesaplar üzerinden hesaben sonuçlandırılır.

(4) Takas işlemlerinden kaynaklanan nakit yükümlülüklerinin ödenmesinde işlemlerin gerçekleştiği para birimi kullanılır.

(5) İşlemler başlangıç valöründe ve vade sonunda takasa dahil edilir.

Takas tarihi ve süresi

MADDE 13- (1) Piyasa’da gerçekleştirilen işlemlerin takası aynı gün (T+0) gerçekleştirilir. İleri valörlü işlemlerin takası ise valör tarihinde gerçekleşir. Ancak, Piyasa’da temerrüt nedeniyle gerçekleştirilen işlemlerde valör kısıtı aranmaz.

(2) Takas süreleri belirlenirken Takasbank ve Piyasa’nın açık olduğu iş günleri dikkate alınır.

(3) Yükümlülükler aşağıdaki belirtilen saatlerde yerine getirilir. Aksi halde temerrüt hükümleri uygulanır.

İşlem Türü	Saat
Takas başlangıç saati	15:30
Takas son saat	16:45
Teminat tamamlama son saati	15:00

(4) Yarım günlerde uygulanacak takas süreçleri Takasbank tarafından belirlenerek üyelere duyurulur.

(5) Taraflarca nakit yükümlülüğünün takas tarihinden önce yerine getirilerek takas işlemlerinin sonuçlandırılması mümkün değildir.

(6) Takas süresi; takas, saklama, ödeme veya piyasa işletim sistemlerinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle Genel Müdür tarafından geçici olarak değiştirilebilir.

Sistemin çalışma gün ve saatleri

MADDE 14- (1) Sistem resmi iş günlerinde sabah saat 08:00'da açılır, saat 21:00'da kapanır. Yarım günlerde ise kapanış saati 16:00'dır. Bu süreler içerisinde olmak koşulu ile bu Prosedür'de belirtilen saatler içerisinde işlemler gerçekleştirilir.

- (2) İhtiyaç görülmesi halinde çalışma gün ve saatleri Banka tarafından değiştirilerek üyelere duyurulur.
- (3) Sistemde gerçekleştirilen tüm işlemlerde sistem saati esastır.

Takasın kesinliği

MADDE 15- (1) Piyasa'da gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak ortaya çıkan takas talimat ve işlemleri ile ödeme işlemleri üye faaliyetlerinin geçici ya da sürekli olarak durdurulması, idari ve adli merciler nezdinde tasfiye işlemlerine başlanması durumu da dâhil olmak üzere, geri alınamaz ve iptal edilemez.

- (2) Üye faaliyetinin durdurulduğu veya bu sonucu doğurabilecek her türlü kararın Takasbank'a tebliğ edildiği anda ivedilikle işlemlerin durdurulması için Borsa bilgilendirilir.
- (3) Piyasada gerçekleşerek takas sistemine aktarılan tüm sözleşmelerin takas işlemleri bu Prosedür hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılır.
- (4) Üyenin Takasbank nezdinde bulunan mevcut nakit ve menkul kıymet bakiyeleri ile tesis etmiş olduğu teminatlar, yükümlülüklerinin sona erdirilmesi için kullanılır. Takasbank'a tevdi edilen karar çerçevesinde işlem yapılabilmesi için üyenin Takasbank'a karşı olan tüm yükümlülüklerinin tamamlanması gerekir.

Netleştirme

MADDE 16- (1) Piyasa'da aynı gün başlangıç valörlü ve ileri başlangıç valörlü işlemler gerçekleştirilir.

- (2) İşlemler üye bazında risk grubu detayında, valör ve vade tarihinde netleştirilir.
- (3) Piyasa'da gerçekleştirilen işlemlerde net borç veya alacak tutarı, üyenin ilgili takas tarihi itibarıyla;
 - a) Portföyü adına gerçekleştirdiği işlemler "Üye Risk Grubu",
 - b) Müşterileri adına gerçekleştirdiği işlemler "Müşteri Risk Grubu" baz alınarak hesaplanır.

Teslim karşılığı ödeme prensibi

MADDE 17- (1) Takas işlemlerinde teminatların teslimi karşılığı ödeme prensibi uygulanır. Nakit takas alacaklarının ödenebilmesi için teminat yükümlülüklerinin yerine getirilmiş olması ve takas havuzunda yeterli bakiye bulunması gerekir. Teminat yükümlülüklerini yerine getirmeyen üyelerin nakit alacakları ödenmez.

- (2) Kısmi olarak yerine getirilen yükümlülükler karşılığında alacaklar da kısmi olarak ödenir.

Piyasa takas işlemleri

MADDE 18- (1) Piyasa'da gerçekleştirilen işlemlere ilişkin her iki risk grubuna ait net nakit yükümlülükleri, Takasbank nezdinde üye bazında açılan TLBBK borç kapatma hesabına saat 16:45'e (16:45 dahil) kadar

ödenir.

- (2) Takas yükümlülükleri Sistem’de ;
 - a) Üyelerin kendi portföyüne ait işlemler “Üye Risk Grubu”,
 - b) Müşteriler hesabına yapılan işlemler “Müşteri Risk Grubu” olmak üzere iki ayrı risk grubu bazında takip edilir.
- (3) Üyenin her iki risk grubuna da ait borcu olması durumunda kısmi olarak ödenen tutarlar öncelikle “Müşteri Risk Grubu” borcunu kapatmak için kullanılır.
- (4) Alacak dağıtımı yapılan üyenin diğer bir risk grubuna ait borcu olması durumunda, dağıtılan alacak, üyenin borçlu olduğu risk grubuna ait borcuna mahsup edilir.
- (5) Alacak dağıtımı yapılabilmesi için üyenin teminat yükümlüğünü yerine getirmiş olması gerekir. Teminat yükümlülüklerini yerine getirdikleri belirlenen üyelerin alacakları serbest cari hesaplarına belirli aralıklarla sistem tarafından otomatik olarak aktarılır.
- (6) Dağıtılabılır bakiyenin yetersiz olması durumunda alacak dağıtımı oransal olarak yapılır.
- (7) Bankaların nakit alacakları TCMB nezdindeki TIC hesaplarına aktarılır.
- (8) Temerrüt nedeniyle gerçekleştirilen işlemler netleştirmeye dahil edilmez.

Piyasalar arası mahsup işlemleri

MADDE 19- (1) Takasbank tarafından işletilen piyasalar ve takas hizmeti verilen piyasalar/pazarlar ile Borsa İstanbul Para Piyasası arasında nakit mahsup talimatı verilerek bir piyasadan/pazardan olan alacakların diğer piyasa/pazar işlemlerinden kaynaklanan borçlara mahsup edilmesi mümkündür.

(2) Borsa İstanbul Para Piyasası menkul kıymet teminat yükümlülüklerinin/alacaklarının BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasası’ndaki diğer pazarlardan kaynaklan menkul kıymet borçlar/alacaklar ile mahsup edilmesi mümkündür.

(3) Tüm mahsup talimatları, talimatın verildiği gün EFT kapanış saatine kadar geçerli olup, aynı gün EFT kapanış saatine kadar gerçekleşen mahsup işlemlerinde temerrüt uygulanmaz. Ancak EFT kapanış saatine kadar gerçekleşmeyen talimatlar geçerliliğini yitirir.

(4) Mahsup talimatı verilmesine rağmen alacaklı olunan piyasa/pazardan alacağın aynı gün içerisinde alınmaması halinde, borçlu üye borçlu olduğu piyasa/pazara olan borcunu aynı gün içerisinde ödemekle yükümlüdür.

(5) Nakit mahsup talimatlarının;

- a) Borsa İstanbul Para Piyasası ile Pay Piyasası/Borçlanma Araçları Piyasası/Pay Senedi Repo Pazarı arasında en geç saat 15:30’a,
- b) Borsa İstanbul Para Piyasası ile Takasbank Para Piyasası arasında saat en geç 15:45’e kadar Takasbank’a elektronik olarak iletilmesi zorunludur.

(6) Mahsup talimatının elektronik olarak iletilmemesi durumunda aynı saatlere bağlı kalmak şartıyla yazılı mahsup talimatı iletilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hesap İşlemleri

Hesap Yapısı

MADDE 20- (1) Piyasa’da işlem yapmak isteyen bütün üyeler, işlemlerini gerçekleştirilebilmek için gerekli

olan nakit, işlem teminatı ve garanti fonu hesaplarını Takasbank nezdinde açmak zorundadırlar.

- (2) Takasbank nezdinde hesabı bulunan üyeler için ilgili hesaplar otomatik olarak açılır.
- (3) İşlem teminatları Portföy için “Üye”, müşteriler için ise “Müşteri” olmak üzere iki farklı hesapta takip edilir.
- (4) Teminat ve takas yükümlülükleri hesaben yerine getirilir.
- (5) Nakit yükümlülükler Takasbank nezdinde üye bazında açılan TLBBK hesabına saat 16:45’e kadar yatırılır.
- (6) Pozisyon hesaplarında işlemlerin netleştirilmesi sonucu hesaplanan net tutarlar yer alır. Risk yönetimi, pozisyon hesapları üzerinden yapılır.
- (7) Teminata ilişkin ilgili hesaba yatırma çekme işlemleri piyasa ekranları aracılığı ile yapılır. Aşağıda listesi verilen bu hesaplara doğrudan işlem yapılmaz, raporlama için kullanılır.

Teminat türü	Hesap adı	Hesap/Depo
TL	İşlem teminatı nakit	TLBNT
TL	Garanti fonu teminatı nakit	TGFNT
USD	İşlem teminatı	TLBFX-10101-1
USD	Garanti fonu teminatı	TGFFX-10101-1
EUR	İşlem teminatı	TLBFX-10120-1
EUR	Garanti fonu teminatı	TGFFX-10120-1
GBP	İşlem teminatı	TLBFX-10103-1
GBP	Garanti fonu teminatı	TGFFX-10103-1
Devlet İç Borçlanma Senedi/Kira sertifikası	İşlem teminat deposu (Portföy)	801
Devlet İç Borçlanma Senedi/Kira sertifikası	İşlem teminat deposu (Müşteri)	803
Devlet İç Borçlanma Senedi/Kira sertifikası	Garanti fonu teminat deposu	804
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond),	İşlem teminatı	5074
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond),	Garanti fonu teminatı	5073
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	İşlem teminatı	TRL
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	Garanti fonu teminatı	TGF
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	İşlem teminatı	TRL
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	Garanti fonu teminatı	TGF
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	İşlem teminatı	TRL
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	Garanti fonu teminatı	TGF
Borsada İşlem Gören Standartta Altın	İşlem teminatı	TRLAU
Borsada İşlem Gören Standartta Altın	Garanti fonu teminatı	TRGAU
İpotek teminatlının menkul kıymetler, ipotega dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı	İşlem teminat deposu (Portföy)	801K

menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler		
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	İşlem teminat deposu (Müşteri)	803K
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	Garanti fonu teminat deposu	804K
Borsa İstanbul A.Ş. payları	İşlem teminatı	TRL
Borsa İstanbul A.Ş. payları	Garanti fonu teminatı	TGF

Ayrıştırma

MADDE 21- (1) Piyasa’da müşteri işlem, pozisyon ve teminatları, Üyeye bağlı olarak açılan çoklu veya tekil işlem ve pozisyon hesapları ile bu hesaplarla ilişkilendirilen teminat hesaplarında, Üyenin kendi işlem, pozisyon ve teminatlarından ayrı şekilde izlenir.

(2) Üyenin kendi portföyüne ait pozisyon ve teminatlar, münhasıran açılacak bir pozisyon hesabı ve bu hesapla ilişkili teminat hesabında izlenir.

Hesap taşıma

MADDE 22- (1) Pozisyon hesaplarında izlenen pozisyonlar ve bu pozisyonlarla ilişkili teminatlar, Takasbank’ın uygun görmesi halinde, devreden ve devralan MKT üyelerinin talimatıyla Takasbank tarafından MKT üyeleri arasında taşınabilir. Bu halde, devreden MKT üyesi, pozisyon ve teminatları devredilecek müşterilerinin yazılı onayını alır.

(2) Birden çok müşterinin pozisyonlarının bulunduğu hesapların taşınabilmesi için, hesaplarda pozisyonu bulunan tüm müşterilerin talimatı gereklidir. Taşınması için müşterilerce talimat verilen pozisyon hesapları ile ilişkili teminatlar üyenin talimatı ile taşınır.

(3) Takasbank’ın hesap taşıma taleplerini takas işlemlerinin sıhhati ve takasın güvenliği açısından reddetme hakkı saklıdır.

(4) Temerrüt veya diğer sebeplerle üyelik faaliyetleri kısıtlanan veya üyeliği sona erdirilen bir Üyeye bağlı hesaplarda izlenen pozisyonlar ile bu pozisyonlarla ilişkili teminatların bir başka Üyeye aktarılması durumunda ise, taşıma işlemleri;

- Devreden Üye ile Takasbank arasında imzalanmış olan sözleşmede devralacak Üyeye ilişkin önceden bir belirleme yapılmış olması halinde sözleşmede yer alan hükümler çerçevesinde,
- Devreden Üye ile Takasbank arasında imzalanmış olan sözleşmede devralacak Üyeye ilişkin önceden bir belirleme yapılmamış olmasına rağmen taşınmanın gerçekleşeceği tarihe kadar devreden Üyenin devralacak bir Üye ile sözleşme yapması halinde bu sözleşmede yer alan hükümler çerçevesinde,
- Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan hükümlere uygun olarak bir belirleme yapılmamış olması durumunda ise Takasbank tarafından devralacak bir Üyenin bulunabilmesi halinde,

Takasbank tarafından gerçekleştirilir.

(5) Hesap taşıma işlemi yapılması durumunda aktarılan hesaplarda yer alan teminatlar, faaliyetleri kısıtlanan veya üyeliği sona erdirilen Üye nezdindeki kayıtlarla Takasbank kayıtları arasında mutabakat sağlanana kadar çekilemez. Adli ve idari mercilerce sürdürülen takiplere ilişkin hükümler saklıdır.

(6) Pozisyon ve teminatları devralacak bir Üyenin bulunamaması, bulunması için yeterli süre olmaması veya teminat açığı sebebiyle taşınamayan veya pozisyonların tasfiyesi sonrasında teminat açığı oluşan hesaplar Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin Beşinci Bölümündeki esaslar dâhilinde tasfiyeye tabi tutulabilir. Devralacak bir Üye bulunamaması sebebiyle taşınamayan hesaplardaki pozisyonların tasfiyesi sonrasında oluşacak teminat bakiyesi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 27 nci maddesi çerçevesinde iade olunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Risk Yönetimi ve Teminatlandırma Esasları

Risk yönetimi

MADDE 23- (1) Piyasa'da risk yönetimi Takasbank tarafından yapılır.

(2) Piyasa'da üyenin kendi adına yaptığı işlemler "Üye" hesabı altında, müşterileri adına yapmış olduğu işlemler ise "Müşteri" hesabı altında izlenir. İşlem teminatlarına ilişkin risk yönetimi bahse konu 2 adet hesap üzerinden yürütülür.

(3) Her bir hesaba ilişkin teminat gereksinimi ayrı ayrı hesaplanır ve her bir pozisyon hesabının teminat yeterliliği ayrı ayrı kontrol edilir.

(4) Piyasa'da işlem öncesi, işlem anı ve işlem sonrası risk yönetimi süreçleri uygulanır.

İşlem Öncesi Risk Yönetimi

MADDE 24- (1) Piyasa'da işlem limiti olmayan hesaplar üzerinden emir iletimi yapılamaz.

(2) İşlem limiti, pozisyon hesabı ile bağlantılı teminat hesabında yer alan serbest teminat tutarının işlem öncesi risk parametresine bölünmesi suretiyle hesaplanır.

(3) İşlem öncesi risk parametresi Takasbank tarafından asgari 1 yıllık veri seti ve %99,50 güven düzeyi kullanılarak belirlenir, piyasa şartları da gözetilerek ayda bir gözden geçirilir. Gerekli görülmesi halinde Takasbank bir aylık sürenin bitimini beklemeden piyasa şartları doğrultusunda işlem öncesi risk parametresini revize edebilir. Belirlenen parametre genel mektup ile duyurulur.

(4) İşlem öncesi risk yönetimi hesaplamaları kapsamında yapılan işlem limiti kontrolünde, ters yönlü pozisyonlar için yalnızca mutlak değer olarak büyük olan borç alma ya da borç verme yönünde bulunan toplam emir büyüklüğü dikkate alınır.

(5) İşlem sonrası risk yönetimi hesaplamaları kapsamında teminat açığı oluşan hesaplara ait bekleyen emirlerin risk yaratma potansiyeli, piyasa şartları ve üyenin mali yeterliliği göz önünde bulundurularak değerlendirilir. Risk yaratma potansiyeli bulunan emirler Takasbank tarafından belirlenir. Riskli bulunan emirler Takasbank'ın talebi doğrultusunda Borsa tarafından iptal edilebilir.

Başlangıç Teminatı, İşlem Anı ve Sonrası Risk Yönetimi

MADDE 25- (1) Borsa İstanbul Para Piyasası işlem anı ve sonrası risk yönetimi sistemi borç alan ve borç veren üye açısından ayrı ayrı değerlendirilir.

- (2) Borç veren üyenin teminat yükümlüğü borç verme işlemine konu tutarın nakit takas havuzuna iletilmesine kadar olan zamanda başlangıç teminatı ile sınırlıdır.
- (3) Borç alma işlemlerinde ise, başlangıç teminatına ek olarak anapara ve faiz tutarı da teminatlandırılır.
- (4) Başlangıç teminatı, üyenin işlemin valör ya da vadesinde borcunu ifa etmediği durumda ortaya çıkan temerrüdün çözülmesine kadar geçecek sürede, diğer üyenin zararının tazmin edilmesi amacıyla tahsil edilir. Başlangıç teminatı emrin eşleşip işleme döndüğü anda hesaplanır ve ilgili teminat hesabına yansıtılır.
- (5) Başlangıç teminatı Takasbank tarafından asgari 1 yıllık veri seti ve %99,50 güven düzeyi kullanılarak hesaplanır, piyasa şartları da gözetilerek ayda bir gözden geçirilir. Gerekli görülmesi halinde Takasbank bir aylık sürenin bitimini beklemeden piyasa şartları doğrultusunda başlangıç teminatını revize edebilir. Başlangıç teminatına esas parametre vade grupları bazında farklılaştırılabilir. Belirlenen parametre genel mektup ile duyurulur.
- (6) Piyasa'ya arz edilen fonlar Takasbank tarafından belirlenecek bir oranda, aynı risk grubunun yine Piyasa'dan gerçekleştireceği işlemlerde teminat olarak dikkate alınabilir.
- (7) Piyasa'ya arz edilen fonların teminat olarak değerlendirilme oranını gösteren teminat dönüşüm parametresi, Takasbank tarafından piyasa şartları dikkate alınarak belirlenir, ayda bir gözden geçirilir. Gerekli görülmesi halinde Takasbank bir aylık sürenin bitimini beklemeden piyasa şartları doğrultusunda teminat dönüşüm parametresini revize edebilir. Belirlenen parametre genel mektup ile duyurulur.
- (8) Piyasa'ya arz edilen fonun, işlem vadesinde geri ödenmesi öncesi nakdin aktarılacağı hesap ile ilişkili pozisyon hesabının teminat yeterliliği kontrolü yapılır. Teminat yetersizliği durumunda eksik teminat tutarı kadar nakit alacağı teminat olarak bloke edilir. Üyenin serbest hesabına aktarılmaz.
- (9) Borç alan hesaba, borç alınan tutarın aktarılması öncesinde, teminat yeterliliği Takasbank tarafından kontrol edilir. Teminatı yetersiz hesaplara takas alacakları "eksik teminattan alacak blokesi hesaplamasında kullanılan oran" (alacak dağıtım parametresi) kullanılarak, iskonto edilmesi sureti ile teminat yeterlilikleri ölçüsünde dağıtılır. Alacak dağıtım parametresi piyasa şartları dikkate alınarak belirlenir, ayda bir gözden geçirilir. Gerekli görülmesi halinde Takasbank bir aylık sürenin bitimine beklemeden piyasa şartları doğrultusunda revize edebilir. Belirlenen parametre genel mektup ile duyurulur.
- (10) Hesaplara ilişkin teminat yeterliliği gün sonlarında hesaplanır ve üye ekranlarına yansıtılır. Teminat tamamlama son saati ertesi işgünü saat 15:00 (15:00 dahil)'dir. Bu saatten sonra teminatı yeterli olmayan hesaplar için temerrüt hükümleri uygulanır.
- (11) Takasbank, rutin olarak yapılan gün sonu teminat yeterliliği kontrolleri yanı sıra, teminat yetersizliği bulunan hesaplara gün içi teminat tamamlama çağrısı da yapabilir. Gün içerisinde teminat tamamlama çağrısı yapılan üyelerin iki saat içerisinde teminat hesaplarında yeterli bakiyeyi buldurması gerekir. Belirlenen saate kadar teminat yükümlülüğünü yerine getirmeyen üyeler için temerrüt hükümleri uygulanır.
- (12) Teminat tamamlama çağrıları, Takasbank tarafından sağlanan üye ekranları, raporlama veya elektronik posta yoluyla yapılır. Teminat tamamlama çağrısının sistem aracılığı ile yapılması durumunda, başkaca bir ihbar ve bildirim gerek kalmaksızın üyenin çağrıyı aldığı kabul edilir. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan teminat tamamlama çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar.
- (13) Üyelerin Takasbank nezdinde açtıkları hesaplarda yer alan anlık takas pozisyonları, garanti fonu katkı payları ile teminatlar Takasbank tarafından güncelleme işlemine tabi tutulur.
- (14) Teminat gereksinimi hesaplanırken farklı risk gruplarına ilişkin pozisyonlar arasında netleştirme yapılmaz.

Risk limitleri

MADDE 26- (1) Takasbank, MKT hizmeti verdiği Piyasa'da Üyelere mali yeterlilikleri nispetinde risk limitleri tanımlar. Risk limitleri Piyasa için ayrı olarak belirlenebileceği gibi MKT hizmeti verilen tüm piyasalar için toplam olarak da belirlenebilir. Risk limitleri, Üyelerin MKT hizmeti verilen piyasalarda taşıdıkları pozisyonlar nedeni ile bulunması gereken teminat tutarları üzerinden belirlenir.

(2) Üye bazında belirlenen limit sadece ilgili üyeye Takasbank tarafından bildirilir.

(3) Üyenin MKT hizmeti verilen tüm piyasalarda kendisi ve müşterileri için almış olduğu tüm pozisyonlardan kaynaklı toplam bulunması gereken teminatının risk limitini aşmış olduğu gün içerisinde de kontrol edilir.

(4) Risk limitini aşan üyenin emir iletmemesi esastır. Sorumluluk üyeye aittir.

ALTINCI BÖLÜM

Teminatlara İlişkin Esaslar

Teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilebilecek varlıklar

MADDE 27- (1) Üyeler tarafından, teminat ve garanti fonu katkı payı yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla aşağıdaki varlıklar kullanılabilir. Takasbank Yönetim Kurulu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 19 uncu maddesi ile belirlenen diğer varlıkları da teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul etmeye ve bunlara ilişkin grup/alt grup limitleri belirlemeye yetkilidir.

- a) Nakit Türk Lirası,
- b) Konvertibl Döviz (USD, EUR, GBP),
- c) Devlet İç Borçlanma Senedi,
- ç) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)
- d) T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları,
- e) BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri,
- f) Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları,
- g) Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları,
- ğ) Borsada İşlem Gören Standartta Altın,
- h) İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler,
- ı) Borsa İstanbul A.Ş. payları,

(2) Takasbank tarafından teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilen varlıkların değerlendirilmesinde kullanılacak teorik fiyatlama formülleri ve yöntemleri Takasbank internet sitesinde yayınlanır.

Teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul edilen sabit getirili menkul kıymetlerin itfa olması durumunda itfa bedelleri, ilgili nakit teminat hesabına aktarılır.

(3) Altının teminata verilmesi durumunda, söz konusu altınlar Borsa Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası'nda işlem gören külçe altınlardan 100 gram ve katları şeklinde olan standart altından oluşmalıdır.

(4) İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetlerden; Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş. Varlık Finansmanı Fonları tarafından TL cinsinden ihraç edilmiş ve uzun vadeli ulusal notu asgari 'AA+' olanlar

teminata kabul edilir.

Teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilen varlıkların değerlerinin güncellenmesi

MADDE 28- (1) Teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilen nakit dışı varlıklar, aşağıda belirlenmiş olan fiyatlar üzerinden her işlem günü sonunda Takasbank tarafından değerlemeye tabi tutulur. Değerlemenin gün sonu yapılması esastır. Ancak Takasbank tarafından gerekli görülmesi halinde, gün içinde de değerlendirme yapılması mümkündür.

Teminat	Değerleme Kriteri	Açıklama
Döviz	TCMB Döviz Alış Kuru	15:30'da belirlenen Gösterge Niteliğindeki TCMB Kuru. Gün içi değerlemelerde değerlemenin yapıldığı anda Bankalar arası döviz piyasasında gerçekleşen en son işlem fiyatı kullanılır.
Devlet İç Borçlanma Senedi	TCMB Fiyatları, Piyasa Fiyatı, Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat	Gün sonu değerlendirme işlemlerinde, TCMB'ce belirlenen Devlet İç Borçlanma Senetlerinin gösterge niteliğindeki günlük değerleri kullanılır. Gün içi değerlemelerde, kıymetin, Borsa Borçlanma Araçları Piyasası'nda oluşan fiyatı, bu fiyatlara ulaşılmadığında ise Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat kullanılır.
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	Gün İçi: Takasbank verim eğrisi kullanılarak belirlenen teorik fiyat ya da Takasbank tarafından belirlenen fiyat Gün Sonu: Takasbank verim eğrisi kullanılarak belirlenen teorik fiyat ya da Takasbank tarafından belirlenen fiyat	İşlem gören Euro tahvillerden oluşan verim eğrisi ile hesaplanan fiyatlar ile verim eğrisi oluşturulmadığı durumda Takasbank tarafından belirlenen fiyat kullanılır.
T.C. Hazinesi Var. Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	TCMB Fiyatları, Piyasa Fiyatı, Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat	Gün sonu değerlendirme işlemlerinde, TCMB'ce belirlenen Devlet İç Borçlanma Senetlerinin gösterge niteliğindeki günlük değerleri kullanılır. Gün içi değerlemelerde, kıymetin, Borsa Borçlanma Araçları Piyasası'nda oluşan fiyatı, bu fiyatlara ulaşılmadığında ise Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat kullanılır.

BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	Gün İçi: Hesaplama anı öncesinde BİAŞ Pay Piyasasında gerçekleşen son işlem fiyatı, Gün Sonu: Seans sonu son işlem fiyatı	Borsada işlem gerçekleşmemişse, Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat. İşlem gören menkuller için ise son işlem fiyatı. , Eşleşmemiş alış ve satış emirlerinin, (alış ve satışın eşanlı olarak gelmiş olması halinde) son işlem fiyatından daha sonra gelmiş olması halinde, alış ve satış fiyatlarının ortalaması da kullanılabilir.
Hisse senedi şemsiye fonu payları ve borçlanma araçları şemsiye fonu payları	İlgili günde ihraççısı tarafından açıklanan fiyat	İhraççısı tarafından açıklanan fiyat, takip eden işgünü için kullanılır.
Borsalarda işlem gören standartta altın	Gün İçi: Hesaplama anı öncesinde BİAŞ KMTP’de gerçekleşen son işlem fiyatı, Gün Sonu: BİAŞ KMTP günsonu bülten fiyatı	Borsa Kıymetli Madenler ve Taşlar Piyasası’nda T+0 valörlü işlemler için oluşan USD/ONS fiyatından, önceki gün sonu TCMB döviz alış kuru kullanılarak hesaplanan fiyat ile değerlendirir. Eğer işlem gerçekleşmemişse, teorik fiyat ya da bir önceki seansta oluşan ağırlıklı ortalama fiyat kullanılabilir.
İpotek teminatl menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatl menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	Gün içi: Takasbank verim eğrisi kullanılarak belirlenen teorik fiyat ya da Takasbank tarafından belirlenen fiyat Gün sonu: Takasbank verim eğrisi kullanılarak belirlenen teorik fiyat ya da Takasbank tarafından belirlenen fiyat	T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen TL sabit kupon ödemeli ve iskontolu kıymetlerden oluşan verim eğrisi ile hesaplanan fiyatlar ile verim eğrisi oluşturulmadığı durumda Takasbank tarafından belirlenen fiyat kullanılır.

Değerleme katsayıları

MADDE 29- (1) Teminatlara ve garanti fonu katkı paylarına uygulanacak, kesinti oranlarını yansıtan, değerlendirme katsayılarının hesaplanmasında Takasbank tarafından uygun görülen parametrik, parametrik olmayan veya simülasyon tabanlı istatistiksel yöntemler kullanılabilir. Teminat değerlendirme katsayılarının belirlenmesinde, ilgili varlığın Takasbank tarafından değerlendirilen kredi riski, vadesi, olağanüstü piyasa koşullarındaki volatilitesi, likiditesi ve varsa kur riski dikkate alınabilir.

(2) Yapılacak hesaplamalarda %99,90 istatistiksel güven düzeyi ve 2 iş günü elde tutma süresi kullanılır. Hesaplamalarda kullanılacak tarihsel veri uzunluğu asgari 1 yıldır. Yeterli veya hiç tarihsel verinin bulunmadığı varlıklar için değerlendirme katsayıları, benzer niteliklere sahip varlıklar için hesaplanan katsayılar kıyas alınarak belirlenir.

(3) Piyasa’da teminat olarak kabul edilebilecek kıymetlerin teminat değerlerinin hesaplanmasında aşağıdaki değerlendirme katsayıları esas alınır.

Teminat Çeşidi	Değerleme Katsayısı
Nakit Türk Lirası	%100
Konvertibl Döviz(USD)	%94
Konvertibl Döviz(EUR)	%95
Konvertibl Döviz(GBP)	%93
Devlet İç Borçlanma Senedi	0-1 Yıl %97 1-5 Yıl %93 5 ve üzeri %92
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond-USD)	5 Yıla kadar %93 5-10 Yıl %93 10-30 Yıl %89 30 ve üzeri %86
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond-EUR)	5 Yıla kadar %93 5-10 Yıl %91 10-30 Yıl %88 30 ve üzeri %85
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	0-1 Yıl %95 1-5 Yıl %91 5 Yıl ve üzeri %90
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	BIST 30 %86, BIST 100 %82
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	%89
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	%89
Borsalarda işlem gören standartta altın	%91
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	0-1 Yıl %95 1-5 Yıl %91 5 Yıl ve üzeri %90
Borsa İstanbul A.Ş. payları	%100

Teminat kompozisyon limitleri

MADDE 30- (1) Türk Lirası nakit dışında teminata kabul edilecek diğer varlıklar ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri için aşağıda verilen tabloda belirtilen oranlar uygulanır. Takasbank Yönetim Kurulu teminat olarak kabul edilecek yeni varlıklar ve bu varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye veya bu Prosedür ile belirlenmiş olanlar da dahil kompozisyon limitlerinde değişiklik yapmaya yetkilidir.

İşlem Teminatı Olarak Kabul Edilebilecek Varlıklar	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (Grup Limiti Yüzdesi Olarak)
Nakit Türk Lirası	En Fazla %100	-
Konvertibl Döviz (USD/EUR/GBP)	En Fazla %100	-
Devlet İç Borçlanma Senedi	En Fazla %100	%35 (ISIN bazlı)
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	En Fazla %100	%35 (ISIN bazlı)
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	En Fazla %50	%40 (ISIN bazlı)
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	En Fazla %90	%20
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Borsalarda İşlem Gören Standartta Altın	En Fazla %25	-
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipotēge dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	En Fazla %50	%40
Borsa İstanbul A.Ş. payları	En Fazla %50	-

(2) Grup limitleri toplam yatırılmış teminat üzerinden hesaplanır. Alt grup limitlerinin hesaplamasında ilgili varlık tutarının grup limiti uygulanmış toplam değeri kısmı dikkate alınır.

Teminatların mülkiyeti

MADDE 31- (1) MKT hizmeti çerçevesinde alınan teminatların mülkiyeti Kanunun 78 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde Takasbank'a geçer. Takasbank, sözleşme kurulduğu anda ve teminat konusu varlıkların kanuni usullere uyarak devredilmesi sonucu mülkiyet hakkına sahip olur.

(2) Üyenin temerrüdü nedeniyle ya da ilgili mevzuat veya sözleşme hükümlerinde öngörülen nedenlerle teminatlardan Takasbank'ın alacaklarının karşılanması söz konusu olduğunda Takasbank, herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın, teminat konusu malvarlığını, borsa veya teşkilatlanmış diğer bir piyasada kote ise bu piyasadaki değerinden aşağı olmamak üzere satarak satım bedelinden alacağını karşılama veya bu araçların değerini borçlunun yükümlülüklerinden mahsup etme hakkına sahiptir.

(3) Kanunun 78 inci maddesi uyarınca teminatların mülkiyeti Takasbank'a ait olduğundan, teminattan doğan haklar da Takasbank'a aittir. Takasbank, yükümlülüklerin yerine getirilmesi şartıyla, vade sonunda teminatları hakları ile birlikte Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 27 nci maddesi hükümleri çerçevesinde ve Üye talebi doğrultusunda iade eder.

Teminat Sözleşmesi

MADDE 32- (1) Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının teminata konu olması durumunda, Kanun'un 47 nci maddesi uyarınca Takasbank ile Üye arasında yazılı teminat sözleşmesi yapılır.

(2) Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarını konu alan teminat sözleşmelerinde, teminatların mülkiyetinin Takasbank'a devrinin kararlaştırılması mümkündür. Teminatların mülkiyetinin devrinin kararlaştırılması halinde Takasbank, sözleşme kurulduğu anda ve teminat konusu sermaye piyasası araçlarının kanuni usullere uyarak devredilmesi sonucu mülkiyet hakkına sahip olur.

(3) Üyenin temerrüdü nedeniyle ya da ilgili mevzuat veya sözleşme hükümlerinde öngörülen nedenlerle teminatlardan Takasbank'ın alacaklarının karşılanması söz konusu olduğunda Takasbank, herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın, teminat konusu malvarlığını, borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda kote ise bu piyasada satarak satım bedelinden alacağını karşılama hakkına sahiptir. Takasbank, teminatların mülkiyetinin devralmış olması şartıyla, teminat konusu sermaye piyasası araçlarının değerini borçlunun yükümlülüklerinden mahsup etme hakkına da sahiptir.

(4) Teminatta bulunan kıymetlerden doğan haklar, teminatı verene aittir. Ancak, Takasbank ile teminat veren arasında yapılan sözleşme ile Kanun'un 47 nci maddesi çerçevesinde teminatların mülkiyetinin Takasbank'a devri kararlaştırılmışsa, teminattan doğan haklar Takasbank'a ait olur. Takasbank, yükümlülüklerin yerine getirilmesi şartıyla, vade sonunda teminatları doğmuş olan hakları ile birlikte Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 27 nci maddesi hükümleri çerçevesinde ve Üye talebi doğrultusunda iade eder.

Teminatların izlenmesi ve yönetimi

MADDE 33- (1) Risk gruplarında yer alan pozisyonlarla ilişkilendirilen teminatlar, üyeye bağlı hesaplarda ayrı ayrı izlenir. Bir risk grubunda yer alan teminat fazlalığı diğer bir risk grubundaki pozisyonlardan kaynaklanan teminat açıklarının kapatılmasında veya temerrüdün sonlandırılmasında kullanılamaz. Kanunun 78 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır.

(2) Üye, teminat tamamlama çağrısından doğan borcunu ve takas yükümlülüklerini bu Prosedür'de belirlenen sürelerin sonuna kadar kapatmakla yükümlüdür. Aksi takdirde Üye, herhangi bir ihbara gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş sayılır, varsa nakit alacağı ödenmez ve Üye hakkında temerrüt hükümleri uygulanır.

(3) Üyeler, teminat tamamlama yükümlülüklerini ilgili pozisyon hesapları için teminat yatırarak yerine getirebilir. Teminat yatırma, çekme, değerlendirme, hesap güncelleme ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi işlemleri pozisyon hesabı bazında gerçekleştirilir.

(4) Kanun'un 79 uncu maddesi uyarınca Takasbank'ın, merkezi karşı taraf olarak yerine getirdiği işlemler nedeniyle teminat olarak aldığı malvarlığı değerleri üzerindeki hak ve yetkisi hiçbir şekilde sınırlandırılmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde, Üyenin herhangi bir sebeple tasarruf yetkisinin bulunmaması Takasbank'ın iyi niyetli aynı hak iktisabına engel olmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde üçüncü kişilerin istihkak ya da sınırlı aynı hak iddiaları Takasbank'a karşı ileri sürülemez.

(5) Teminat veren hakkında konkordato mühleti tanınması, konkordatosunun tasdiki, iflastan sonra konkordato mühleti tanınması, malvarlığının terki suretiyle konkordato süreci içine girmesi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması, iflası, iflasın ertelenmesi veya 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu çerçevesindeki takip prosedürleri ya da Kanunun tedrici tasfiye ile ilgili hükümleri Takasbank'ın teminatlar üzerindeki hak ve yetkisini hiçbir şekilde sınırlandıramaz.

Teminat yatırma veya çekme işlemleri

MADDE 34- (1) Teminat yatırma/çekme işlemleri Üye ekranlarından Takasbank uygulamaları üzerinden, yatırma/çekme talimatını giren ile bu talimatı onaylayanların farklı yetkili kullanıcılar olması prensibi çerçevesinde iki aşamalı şekilde gerçekleştirilir. Teminat yatırma çekme işlemleri elektronik ortamda yapılır.

(2) Teminat yatırma ve çekme işlemleri, ilgili varlığa ait üye serbest hesaplarından veya serbest hesaplarına elektronik virman yapılması suretiyle gerçekleştirilir. Hesapların güncellenmesi sonucunda, bir hesaptaki teminat tutarının bulunması gereken teminat tutarını aşması halinde, aşan kısım çekilebilir. İlgili hesapta yeterli teminat bulunmaması halinde çekme talepleri reddedilir.

(3) İlgili hesapta bulundurulması gereken teminat tutarlarının çekilmesine izin verilmez. Teminat tamamlama yükümlülüğü bulunan hesaplardan teminat çekme işlemi gerçekleştirilmez.

(4) Seans sırasında yapılan teminat çekme işlemleri için yapılan kontrollerde, çekilebilir teminatın hesaplanmasında, hesaplama anında Takasbank nezdindeki hesaplarda bulunan toplam teminat tutarından bulunması gereken teminat düşülür.

(5) Teminat yatırma ve çekme işlemleri Takasbank sistemin açık olduğu saatlerde serbest hesaplar ile teminat hesapları arasında teminat yatırma çekme ekranları aracılığı ile yapılır. Ancak yatırılacak teminatların ilgili serbest hesaplarda hazır bulundurulması gerekmektedir.

(6) İşlemlerin üyelerin yetkilendirdiği personel adına tahsis edilen kullanıcı kodu ve şifreler ile Takasbank tarafından ilan edilen saatler içerisinde gerçekleştirilmesi esastır. Ancak zorunlu hallerde saat 17:30'a kadar Takasbank'a yazılı talimat verilerek de işlem yapılabilir.

(7) Teminat bazında yatırma, çekme son saatleri aşağıdaki gibidir.

İşlem Teminatı Olarak Kabul Edilebilecek Varlıklar	Tam Gün Yatırma Son Saati	Yarım Gün Yatırma Son Saati	Tam Gün Çekme Son Saati	Yarım Gün Çekme Son Saati
Nakit Türk Lirası	19:00	12:45	15:40	11:40
Konvertibl Döviz (USD/EUR/ GBP)	19:00	12:45	19:00	12:45
Devlet İç Borçlanma Senedi	19:00	12:45	19:00	12:45
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	19:00	12:45	19:00	12:45
İpotek teminatlolu menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlolu menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	19:00	12:45	19:00	12:45
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	19:00	12:45	19:00	12:45
Borsada İşlem Gören Standartta Altın	19:00	12:45	19:00	12:45

BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	19:00	12:45	19:00	12:45
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	19:00	12:45	19:00	12:45
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	19:00	12:45	19:00	12:45
Borsa İstanbul A.Ş. payları	19:00	12:45	19:00	12:45

(8) Teminat yatırmaya ve Türk Lirası dışındaki teminatların çekilmesine ilişkin son saatler Takasbank nezdindeki hesaplar arasında aktarım içindir. Takasbank dışına ya da dışından aktarımlar için ilgili ödeme sistemi/saklama kurumu operasyon iş kuralları uygulanır.

Nakit Teminat ve Garanti Fonu Katkı Paylarının Nemalandırılması

MADDE 34/A-(1) Üyeler tarafından tesis edilen nakit Türk Lirası teminat ve garanti fonu katkı payları, varsa zorunlu karşılık olarak tesis edilecek kısmı düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, kredi riski ve likidite koşulları dikkate alınarak, Takasbank tarafından mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırır. Nemalandırma işlemi, nemaya konu tutarın bankalara depo ya da mevduat olarak yatırılması ile repo işlemine konu edilmesi suretiyle, Takasbank limitleri dâhilinde yapılır. Takasbank nemalandırma amacıyla nakit teminatları organize para piyasalarına da plase edebilir. Olağandışı piyasa koşullarında nemalandırma yapılmayabilir. Piyasa koşulları nedeniyle Takasbank tarafından nemalandırma yapılamaması halinde nema ödenmez.

(2) İşlem ve garanti fonu teminatlarının nemalandırma işlemleri saat 15:40'taki Üye Türk Lirası cinsinden nakit teminat bakiyeleri üzerinden yapılır. 15:40'tan sonra Takasbank'a teminat olarak yatırılan nakit Türk Lirası teminatlar nemalandırılmaz. Yarım iş günlerinde nemalandırma son saati 11:40 olup bu saatten sonra yatırılan Türk Lirası teminatlar nemalandırılmaz.

(3) Teminat ve garanti fonu katkı paylarının varsa zorunlu karşılık yükümlülüğü düşüldükten sonra kalan tutarının nemalandırılmasından elde edilen brüt nema tutarlarından, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) ve diğer yasal maliyetler ile Takasbank tarafından önerilen ve Kurul tarafından uygun görülen bir oranda "teminat takip ve nemalandırma ücreti" olarak Takasbank tarafından tahsil edilecek tutarın düşülmesi suretiyle kalan bakiye, ilgili hesaplara nema olarak eklenir.

(4) Nema istemeyen üyelerin bu taleplerini Takasbank'a yazılı olarak iletmeleri gerekmektedir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Garanti Fonuna İlişkin Esaslar

Garanti fonu ve genel esasları

MADDE 35- (1) Takasbank, Piyasa'da vereceği MKT hizmeti kapsamında, üyelerin temerrüde düşmesi halinde oluşabilecek zararların ilgili üyelerin teminatlarını aşan kısmı için kullanılmak üzere üyelerin katkı payları ile oluşturulan bir garanti fonu kurar. MKT üyelerinin garanti fonuna katılımı zorunludur.

(2) MKT üyelerinin garanti fonu katkı payları, yatırılmış ve Takasbank tarafından talep edilmesi halinde yatırılacak ilave garanti fonu katkı paylarından oluşur. Garanti Fonunun MKT Yönetmeliği, Yönerge ve Prosedür hükümleri çerçevesinde kullanılması durumunda, MKT üyelerinden yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarını geçmemek üzere ilave katkı payı yatırmaları istenebilir. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde Üyelerden en fazla dört sefer ilave katkı payı yatırmaları istenebilir. Bir seferde talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı, her bir üye için, talebe mesnet teşkil eden temerrütlerin vuku bulduğu ay için hesaplanmış yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz. İlave garanti

fonu katkı payı tutarı, bir kez yatırılmış tutarın tamamı olarak veya dilimler halinde toplam yatırılmış tutarı geçmemek şartıyla birden çok kez talep edilebilir.

(3) Üyelikten ayrılma talebinde bulunan ancak bu talepleri henüz Yönetim Kurulu'na karara bağlanmamış veya MKT üyeliğinden ayrılma talebi Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiş, ancak yatırılmış garanti fonu katkı payının iadesi için süre verilmiş MKT üyelerinin maruz kalabileceği maksimum garanti fonu yükümlülüğü, talep tarihinde henüz çözümlenmesi devam eden bir temerrüdün mevcut olmaması halinde, talepte bulunulan ay itibarıyla yatırılmış olması gereken garanti fonu tutarının iki katı, aksi takdirde üç katıdır. Takasbank tarafından muhtemel garanti fonu yükümlülüklerinden kaçınmak için MKT üyeliğinden ayrıldığı veya ayrılma talebinde bulunduğu değerlendirilen kuruluşlar tekrar MKT üyeliğine kabul edilmeyebilir.

(4) Temerrüde düşen Üyenin işlem teminatları, garanti fonu katkısı ve Takasbank tarafından Piyasa'da karşılanmış riskler için yapılan sermaye tahsisi yetersiz kalmadıkça, diğer Üyelerin garanti fonu katkı paylarına başvurulamaz.

(5) Üyeliğin sonlanması halinde Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 33 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde garanti fonu katkı payı geri ödenir.

(6) Garanti fonundaki varlıklar amacı dışında kullanılamaz.

(7) Üyeler tarafından garanti fonuna yatırılacak katkı paylarının, kendi mülkiyetlerindeki varlıklardan karşılanması esastır.

(8) Garanti fonu, Takasbank tarafından temsil ve idare edilir.

Garanti fonunun büyüklüğü ve üyelerce yapılacak katkı payı miktarı

MADDE 36- (1) Garanti fonunun büyüklüğü, en büyük açık pozisyona sahip Üye ile ikinci ve üçüncü en fazla bulunması gereken teminat yükümlülüğüne sahip olan Üyelerin birlikte temerrüdü halinde ortaya çıkacak kaynak ihtiyacının büyük olanından az olamaz. İlgili kaynak ihtiyacı Üyelerin risklerinin işlem teminatları ile karşılanan kısmı dışında kalan bölümünden oluşur. Stres koşullarındaki riskin istatistiksel yöntemlerle tahmininde sırasıyla %99,9 istatistiksel güven düzeyi, 2 işgünü elde tutma süresi ve 5 yıllık veri seti kullanılır.

(2) Oluşturulacak garanti fonunun büyüklüğünün hesaplanmasında geçmiş asgari bir yıla ait Üye bazında gerçekleşmiş gün sonu bulunması gereken teminat yükümlülükleri kullanılır. Yeterli verinin bulunmadığı durumda, Takasbank daha kısa bir veri seti ile asgari büyüklüğü tespit edebilir.

(3) Garanti fonunun toplam büyüklüğüne ilişkin hesaplama 3 aydan fazla olmamak kaydı ile yenilenerek mevcut garanti fonunun yeterliliği sınanır.

(4) Üyelerin garanti fonu katkı payları, yatırılmış ve talep edilmesi halinde yatırılacak ilave garanti fonu katkı paylarından oluşur.

(5) Yatırılmış garanti fonu katkı payları sabit ve değişken garanti fonu katkı paylarından oluşur.

(6) Bir Üyenin yatırılmış garanti fonu katkı payı, sabit katkı payı tutarından az olamaz. Üyelerin yatırımları gereken sabit katkı payı tutarları, 50.000 TL'dir. Bu tutar yılda en az bir kez, Piyasa, ulusal veya uluslararası ekonomide yaşanan gelişmeler dikkate alınarak gözden geçirilir ve gerekli görülmesi durumunda değiştirilebilir. Değişken katkı payları alt ve üst sınırlara sahip, birbirini izleyen dilimlerden oluşur.

(7) Her bir üyenin yatırması gereken garanti fonu katkı payının hesaplanmasında, üyelerin bir önceki ay içerisindeki ortalama bulunması gereken teminat tutarları dikkate alınır. Üyenin yatırması gereken toplam garanti fonu katkı payının elde edilmesinde, üyelere ait ortalama teminat tutarının, belirlenecek bir risk katsayısı ile çarpılması suretiyle hesaplanan garanti fonu risk değeri kullanılır.

(8) Garanti fonu katkı payı hesaplanmasında kullanılacak risk katsayısı piyasa şartları gözetilerek üç ayda bir hesaplanır ve diğer parametreleriyle birlikte genel mektup ile duyurulur. Gerekli görülmesi halinde Takasbank üç aylık sürenin bitimini beklemeden piyasa şartları doğrultusunda risk katsayısını revize edebilir.

(9) Garanti fonuna konu risk değerlerine ait dilimler ve bunlara karşılık gelen garanti fonu katkı payı tutarları aşağıda verilmiştir.

Hesaplama Aralığı	Garanti Fonuna Konu Risk Değeri (TL)	Toplam Katkı Payı (TL)
1. Aralık	0-50 Bin	50 Bin
2. Aralık	50-60 Bin	50 Bin + (2-1) * 10 Bin
3. Aralık	60-70 Bin	50 Bin + (3-1) * 10 Bin
4. Aralık	70-80 Bin	50 Bin + (4-1) * 10 Bin
n.(*) Aralık	Önceki Aralık + 10 Bin	50 Bin + (n-1) * 10 Bin

(*): Garanti Fonuna konu risk değerinin tekabül ettiği aralık

(10) Garanti Fonu katkı payı yükümlülükleri her ayın son işgünü hesaplanarak, takip eden ayın ilk işgünü itibariyle güncellenir.

(11) Üyelerin garanti fonu katkı payı hesaplamaları ilgili Üyelerin risk durumu ve Piyasa koşulları gözetilerek Takasbank tarafından takip eden ayın ilk işgünü beklenmeden yapılabilir.

(12) Garanti Fonu Katkı Payı yükümlülükleri, üyelere Takasbank tarafından sağlanan üye ekranlarına mesaj, raporlama veya elektronik posta yoluyla yapılır. Garanti Fonu Katkı Payı yükümlülük bildirimini sistem aracılığı ile gönderilmesi durumunda, başkaca bir ihbar ve bildirim gerek kalmaksızın üyenin çağrısı aldığı kabul edilir. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar. Çağrıya konu yükümlülüğün yerine getirilme süresi 3 iş günüdür. İlgili yükümlülük süresi içinde yerine getirilmez ise üye temerrüde düşmüş sayılır.

Garanti fonuna katkı payı olarak kabul edilebilecek kıymetler ve katkı payı tamamlama yükümlülüğü

MADDE 37- (1) Garanti fonuna katkı payı kabul edilecek varlıklar ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Takasbank Yönetim Kurulu teminat olarak kabul edilecek yeni varlıklar ve bu varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye veya bu Prosedür ile belirlenmiş olanlar da dahil kompozisyon limitlerinde değişiklik yapmaya yetkilidir.

Garanti Fonu'na Kabul Edilebilecek Varlıklar	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (Grup Limiti Yüzdesi Olarak)
Nakit Türk Lirası	En Fazla %100	-
Konvertibl Döviz (USD/EUR/GBP)	En Fazla %100	-
Devlet İç Borçlanma Senedi	En Fazla %100	%35(ISIN bazlı)

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	En Fazla %100	%35(ISIN bazlı)
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	En Fazla %50	%40(ISIN bazlı)
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	En Fazla %90	%20
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Borsalarda İşlem Gören Standartta Altın	En Fazla %25	-
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	En Fazla %50	%40
Borsa İstanbul A.Ş. payları	En Fazla %50	-

(2) Grup limitleri toplam yatırılmış teminat üzerinden hesaplanır. Alt grup limitlerinin hesaplamasında ilgili varlık tutarının grup limiti uygulanmış toplam değerlendirilmiş kısmı dikkate alınır.

(3) Garanti fonu katkı payı olarak kullanılan nakit dışı varlıkların, güncel piyasa fiyatları ile değerlendirilmelerini teminen, Takasbank tarafından belirlenen fiyat üzerinden teminatlar gün sonunda değerlemeye tabi tutulur. Günlük olarak yapılan değerlendirme sonucunda Garanti Fonu Katkı Payı yükümlülükleri, üyelere Takasbank tarafından sağlanan üye ekranlarına mesaj, raporlama veya elektronik posta yoluyla iletilir. Garanti Fonu Katkı Payı tamamlama yükümlülüğü olan üyeye bildirimim sistem aracılığı ile gönderilmesi durumunda, başkaca bir ihbar ve bildirim gerek kalmaksızın üyenin çağrısı aldığı kabul edilir. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar. Çağrıya konu yükümlülüğün yerine getirilme süresi 3 iş günüdür. İlgili yükümlülük süresi içinde yerine getirilmez ise üye temerrüde düşmüş sayılır.

Garanti fonunun kullanım esasları

MADDE 38- (1) Temerrüt yönetiminde, Takasbank Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine kadar kullanılabilir kaynakların yetersiz kalması ve nakit yatırılan garanti fonu katkı paylarının yetersiz kalacağı anlaşıldığında, garanti fonundaki temerrüde düşmemiş üyelere ait nakit dışı katkı payları nakde tahvil edilmeye başlanır.

(2) Garanti fonuna, ilgili temerrüdün ortaya çıktığı tarihten sonra katılan üyelere yatırılan veya mevcut üyelerin temerrüdün ortaya çıkmasından sonra aldıkları risklere karşılık yatırdıkları katkı payları kullanılmaz.

(3) Garanti fonuna başvurulmasını gerektiren hallerde, temerrüt nedeniyle oluşan zararın kapatılmasına kadar geçecek süre içinde garanti fonundan katkı payı çekilmesine izin verilmez.

(4) Katkı paylarına başvurulmasında en likit varlıktan başlayarak, nakde tahvil kabiliyetinin yüksekliği esas alınır. Garanti fonundaki nakit dışı teminatlardan nakde tahvil edilen ancak kullanılmayan nakit tutarlar, nakit dışı teminatları kullanılan üyelere oransal olarak iade edilir.

(5) Garanti fonuna maledilecek zararın temerrüde düşmemiş üyelere dağıtımında, üyelerin garanti fonu içindeki payları esas alınır.

- (6) Üyeler temerrüt yönetimi çerçevesinde kullanılmış olan yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarlarını, 3 iş günü içerisinde tekrar yatırmakla yükümlüdürler.
- (7) Garanti fonuna maledilecek zararın fon büyüklüğünün %50'sini aşması muhtemel görüldüğünde, üyelerden taahhüt ettikleri ilave katkı paylarını yatırmaları talep edilebilir. Üyeler ilave katkı paylarını talepten sonra 5 iş günü içinde yatırmakla yükümlüdür. İlgili temerrüdün kapatılmasında kısmen veya hiç kullanılmayan ilave katkı payları iade edilir. Talep edildiği halde temerrüdün kapatılmasında kullanılmadan iade halinde, ilave garanti fonu katkı talebinde bulunulmamış sayılır.
- (8) Bir aylık dönemde Üyeden talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı tutarı, üyenin o ay için hesaplanan yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz.
- (9) Temerrüt nedeniyle üyelerden talep edilen ilave garanti fonu katkı paylarının kısmen veya tamamen kullanılması halinde üyelerden garanti fonu yükümlülüklerini 36 ıncı madde uyarınca hesaplanan miktara tamamlamaları istenir. Aynı ay içerisinde Üyenin diğer üyelerin temerrüdü halinde katlanacağı maksimum zarar sınırını aşan garanti fonu katkı payları ay sonuna kadar sadece kendi temerrütleri halinde kullanılır. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde maksimum ilave garanti fonu katkı payı yükümlülüğünü yerine getiren üyelerden talep edilecek normal garanti fonu katkı payı tutarları içinde bulunulan bir yıllık dönem tamamlanıncaya kadar sadece kendi temerrütleri için kullanılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Temerrüt İşlemlerine İlişkin Esaslar

MADDE 39- (1) Piyasa'da yapılan işlemlerden doğan borçlar aşağıdaki durumlarda muaccel hale gelir.

- Borcun valörünün veya vadesinin gelmesi,
 - Takasbank tarafından bir önceki iş günü akşam itibari ile hesaplanan gün sonu teminat tamamlama yükümlülüklerinin, saat 15:00'e (15:00 dahil) kadar yerine getirilmemesi,
 - Garanti fonu ve ilave garanti fonu katkı payları tamamlama yükümlülüklerinin bu Prosedür'de belirtilen süreler içerisinde yerine getirilmemesi,
 - Yönerge'nin 9 uncu maddesi kapsamında Üyenin yükümlülüklerinin Takasbank tarafından tasfiye edilmesine karar verilmesi.
- (2) Borcun muaccel hale geldiği tarihte, bu Prosedür'de belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Üye, ayrıca bir bildirimde bulunulmaksızın temerrüde düşer. Üyenin muaccel hale gelen bir borcundan temerrüde düşmesi durumunda, üyenin tüm borçları muaccel hale gelir.
- (3) Temerrüt halinde, Takasbank tarafından Üyenin ilgili hesaplarındaki teminatlarını çekmesine izin verilmez. Takasbank temerrüt büyüklüğünü gözeterek, Üyenin hesapları üzerinden emir iletiminin engellenmesini Borsa'dan isteyebilir.
- (4) Takasbank tarafından Üyeye temerrüt halini sona erdirmesi için en fazla temerrüt tarihini takip eden iş günü sonuna kadar süre verilebilir. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilmemesi halinde, Takasbank, temerrüde konu tutarın temin edilebilmesi amacıyla organize ve tezgah üstü piyasalarda işlem yapabilir. İşlemin gerçekleştirilebilmesi için üyenin işlem teminatı ve garanti fonu katkı payı tutarları kullanılabilir.
- (5) Teminat ve garanti fonu yükümlülüklerinin bu Prosedür'de belirlenen sürelerde yerine getirilmemesi halinde temerrüt faizi uygulanır.
- (6) Piyasa'da gerçekleştirilen işlemlerden kaynaklanan;
- Nakit yükümlülükleri saat 16:45'den,

b) Teminat yükümlülüklerini saat 15:00'dan,

sonra yerine getiren üyeler herhangi bir bildirim gerekliliğinden temerrüde düşmüş sayılırlar.

(7) Yükümlülüklerini takas günü belirlenen saatten sonra yerine getiren üyelerden alınacak temerrüt faizi, yükümlülüğünü izleyen günde yerine getiren üyelerden farklılaştırılır.

(8) Nakit yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde, EFT ile yapılan ödemelerde paranın Takasbank'ın TCMB nezdindeki TIC hesabına geçiş saati, Takasbank nezdindeki hesaplardan virman yoluyla yapılan ödemelerde ise işlem saati esas alınır.

Teminat temerrüdü

MADDE 40- (1) İşlem valöründe gerçekleşen teminat temerrütlerinde, Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, teminat yükümlülüğünün, takas alacağından karşılanarak valör tarihinde yerine getirilmesi ve takasın tamamlanması; işlemin valör tarihinde tamamlanamaması halinde ise, temerrütün sonlandırılmasına kadar geçen süre ile sınırlı olmak üzere işlem faizi üzerinden hesaplanan faiz tutarı kadardır.

(2) Piyasa'da yapılan işlemlerde, teminat teslimle yükümlü üyenin temerrüdü durumunda, fon arz eden üyenin işleminin gerçekleştirilmesi esastır. Teminat borçlusunun temerrüt hükümleri saklı kalmak üzere, teminat borcu tamamen temin edildiği takdirde, aynı gün içerisinde işlem gerçekleşmiş kabul edilir. Kısmi teminat ödemesinde ödenmiş teminat tutarı ölçüsünde işlem gerçekleşmiş sayılır. Gerçekleşmeyen işlem tutarı için temerrüt hükümleri uygulanır.

(3) Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin yükümlülüğü takas alacaklarından, eksik kalan kısım olması halinde ise başlangıç teminatı ile garanti fonundan ve gerekmesi halinde diğer temerrüt kaynaklarından karşılanır. Takasbank temerrütü sonuçlandırmak amacıyla Piyasa'da ters işlem de yapabilir. Temerrüdün çözülmesi için üyeye ek süre verilmediği durumda temerrüdü takip eden iş günü sonuna, ek süre verilmesi durumunda ise, verilen süreyi takip eden iş günü belirlenen saate kadar Takasbank tarafından ters işlem yapılarak veya temerrüt yönetim kaynakları kullanılarak teminatlandırılmayan tutar için işlem iptal edilmiş sayılır. Gerçekleştirilemeyen işlem tutarı işlem iptaline konu tutarın temerrüt cezası ile birlikte mağdur olan üyeye ödenir.

İşlem valör veya vadesinde nakit temerrüdü

MADDE 41- (1) İşlemin valöründe gerçekleşen nakit temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, nakdin takas tarihinde ödenmesi; nakdin takas tarihinde ödenmemesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.

a) Nakit borcu kısmen veya tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır.

b) Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin başlangıç teminatı ve garanti fonu da kullanılarak Takasbank en iyi gayret ile nakit alacaklısına, alacaklı olduğu tutarın ödenmesini teminen organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan fon temin etmeye çalışır.

c) Temerrüdün çözülmesi için üyeye ek süre verilmediği durumda temerrüdü takip eden iş günü sonuna, ek süre verilmesi durumunda ise, verilen süreyi takip eden iş günü belirlenen saate kadar temin edilemeyen tutar için işlem iptal edilmiş sayılır.

(2) İşlemin vadesinde gerçekleşen nakit temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite koşulları saklı kalmak kaydıyla, nakdin vade tarihinde ödenmesi; nakdin vade tarihinde ödenememesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.

a) Nakit borcu kısmen veya tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin bloke teminatı ve garanti fonu da kullanılarak Takasbank en iyi gayret ile nakit alacaklısına, alacaklı olduğu tutarın ödenmesini teminen, teminat satışı yoluyla organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan fon temin etmeye çalışır.

b) Temerrüdün çözülmesi için üyeye ek süre verilmediği durumda temerrüdü takip eden iş günü sonuna, ek süre verilmesi durumunda ise verilen süreyi takip eden iş günü belirlenen saate kadar temin edilemeyen tutar için işlem iptal edilmiş sayılır. İşlem iptaline konu tutar kadar teminat, temerrüt eden üyenin işlem teminatı ve garanti fonundan, yetmemesi durumunda temerrüt yönetim kaynaklarından karşılanarak nakit alacaklısı üyeye teslim edilir. Teminat değerlemesinde Takasbank tarafından belirlenen fiyat kullanılır.

(3) Nakit temerrüdü durumunda 42 nci madde hükümleri uyarınca temerrüt faizi uygulanır. Nakit teslimat alacaklısına, nakit teslimatın tamamı gerçekleştirilene kadar geçecek süre için, teslim edilemeyen kısma ilişkin olarak, tahsil edilen temerrüt faiz tutarının $\frac{3}{4}$ ' ü kadar mağduriyet ödemesi yapılır. Hesaplanan faiz tutarının asgari temerrüt cezasının altında kalması durumunda, hesaplanan tutar üzerinden mağduriyet ödeme yapılır.

(4) Nakit teslimat borçlusu söz konusu nakdi 42 nci madde kapsamında hesaplanacak olan temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.

(5) İşlem vadesi öncesinde borcun muaccel hale gelmesi sonucu oluşan nakit temerrütlerinde de bu maddede belirtilen hükümler uygulanır.

Temerrüt faizi

MADDE 42- (1) Takas, teminat ve garanti fonu yükümlülüklerini belirlenen süreler içinde yerine getirmeyen üyelerden, bu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan süreler dikkate alınarak, yerine getirilmeyen yükümlülük tutarı üzerinden hesaplanan temerrüt faizi ve diğer yasal yükümlülükler tahsil olunur.

(2) Temerrüt faizinin hesaplanmasında, temerrüde düşülen tarih ile yükümlülüğün yerine getirildiği tarih arasındaki takvim günleri dikkate alınır. Takas tarihinde belirlenen son saatten sonra ancak aynı gün yerine getirilen yükümlülükler için ise temerrüt faizi 1 gün üzerinden hesaplanır.

(3) Temerrüde düşen üyeye, yerine getirilmeyen yükümlülük tutarının; BİAŞ Repo Ters Repo Pazarı, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranlarından en yüksek olanının, aşağıda yer alan katsayılar esas alınarak hesaplanacak tutarı kadar temerrüt faizi uygulanır.

YÜKÜMLÜLÜK TÜRÜ	SAAT ARALIĞI	KATSAYI
NAKİT TAKAS	16:45'den (16:45 dahil) sonra aynı gün valörüyle	0,50
	Valör tarihinden sonra	2

TEMİNAT VE GARANTİ FONU TEMERRÜDÜ	15:00'den sonra aynı gün valörüyle	0,50
	Valör tarihinden sonra	2

(4) Tahsil edilecek temerrüt faizlerine alt sınır ve üst sınır uygulanır. 2016 yılı için bu sınırlar Borçlanma Araçları Piyasası temerrüt işlemleri için uygulanan tutarlardır. Bu sınırlar Maliye Bakanlığı tarafından her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak Yönetim Kurulu tarafından belirlenir ve uygulama öncesinde üyelere duyurulur.

Alt sınır	Hesaplanan temerrüt faizi belirlenen alt sınır tutarından az ise; belirlenen alt sınır tutarı tahsil edilir.
Üst sınır	Hesaplanan temerrüt faizi ilgili saat dilimine ait belirlenen üst sınırdan fazla ise; belirlenen üst sınır tutarı tahsil edilir.

- (5) Aynı gün içerisinde yerine getirilmeyen yükümlülüklerde üst sınır uygulanmaz.
- (6) Piyasa'da asgari temerrüt matrahı uygulanmaz.
- (7) Takasbank, borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar temerrüde düşen Üye tarafından tazmin edilir.
- (8) Temerrüt faizi; matrah * (Baz faiz/100 * katsayı) * (gün/365) formülü ile hesaplanır.

Tahakkuk, bildirim ve tahsilat

MADDE 43- (1) Tahakkuk eden temerrüt faizi diğer yasal yükümlülükler ile birlikte tahakkuk tarihinden itibaren 1 iş günü içerisinde ödenir.

(2) Tahakkuk ettirilen temerrüt faizine ilişkin üyeye bildirim yapılır. Tahakkuk ettiği halde süresi içinde üye tarafından yatırılmayan temerrüt faizi ve diğer yasal yükümlülükler, takip eden iş günü üyenin serbest cari hesabından Takasbank tarafından re'sen tahsil edilir.

Temerrüt yönetim süreci

MADDE 44- (1) Takas yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeyen ve Prosedür'de belirlenen süreler içinde Takasbank tarafından Piyasa'da yapılan işlemler sonucunda takas borcu kapatılmayan Üyenin ilgili temerrüdü MKT Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesi uyarınca Borsa, Kurul ve ilgili Üyeye bildirilir ve Üyenin hesapları üzerinde her türlü işlem yapma yetkisi durdurulur.

(2) Takasbank, temerrüde düşen Üye hakkında Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri çerçevesinde, sadece bunlarla sınırlı olmamak üzere, aşağıdaki önlemlerin bir ya da birkaçını uygulayabilir. Temerrüt yönetim araçlarının kullanımında temerrüdün nedeni ve piyasalara etkileri göz önünde bulundurulur.

- Temerrüde düşmemiş müşteri hesaplarındaki açık pozisyonların, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 26 ncı maddesi uyarınca teminatlarıyla birlikte tamamen ya da kısmen temerrüde düşmeyen bir Üyeye taşınması,
- Temerrüde düşen Üyenin kendi portföyüne ve kendisine bağlı teminat açığı bulunan müşteri hesaplarındaki nakit dışı teminatları ve garanti fonu katkı paylarının nakde çevrilmesi,
- Üyenin diğer piyasalardaki işlem teminatı fazlalıklarının kullanılması,
- İlgili Piyasa'da riskinin bulunmaması kaydıyla, Üyenin diğer piyasalardaki garanti fonu katkı paylarının kullanılması,
- Temerrüde düşmemiş Üyelere ait garanti fonu katkı paylarının kullanımı için bu Prosedür'ün

38 inci maddesi uyarınca hareket edilmesi,

- e) Müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde resen veya müşterilerin talebiyle temerrüde düşen Üyenin rızası aranmaksızın diğer üyelere taşınması,
- f) Pozisyonların resen kapatılması,
- g) Aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi.

(3) Takasbank tarafından temerrüde düşen üye hakkında bu Prosedür'de yer alan temerrüt hükümlerinin ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin Beşinci Bölümü hükümlerinin tatbiki sonrasında oluşan ve temerrüde düşen Üyeye ait teminat ve garanti fonu katkı paylarıyla karşılanamayan açıklar Takasbank ve diğer Üyelerin zararı olarak tanımlanır ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan sıra ile üstlenilir. Temerrüde düşen Üyeden daha sonra yapılacak tahsilatlar Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ıncı maddesinin beşinci fıkrası uyarınca dağıtılır.

(4) Takasbank, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 36 ncı maddesi çerçevesinde karşılanmış risklere tahsis edilen sermayenin temerrüt nedeniyle kullanılması durumunda eksilen miktarı, bir ay içinde tamamlar. Bir yıllık sürede bu şekilde tamamlanacak tahsis edilen sermaye miktarı dönem başında belirlenen miktarı aşamaz. Eksilen sermayenin tamamlanmasına kadar geçecek bir aylık sürede tekrar temerrüt yaşanması halinde varsa tahsis edilen sermayeden arta kalan kısım kullanılır. Yetersiz kalan bölüm için temerrüde düşmemiş Üyelerin garanti fonuna başvurulur. Sermayenin yeniden tamamlanması, kullanılmış garanti fonu katkı paylarının iadesini gerektirmez.

Mağduriyet ödemesi

MADDE 45- (1) Taahhüdünü yerine getirmede temerrüde düşen üye nedeniyle takas günü kendisine teslim veya ödeme yapılamayan üyeye beşinci fıkrada yer alan koşullarda mağduriyet ödemesi yapılır. Ancak aynı gün içerisinde gecikmeli olarak yapılan teslim ve ödemeler için mağduriyet ödemesi yapılmaz.

(2) Mağduriyet ödemesi yapılması için üye talebi aranmaz. Mağduriyet ödemesi almak istemeyen üye bu talebini yazılı olarak Takasbank'a bildirmesi halinde kendisine ödeme yapılmaz.

(3) Temerrüde düşen Üye nedeniyle kendisine ödeme veya teslim yapılamayan üyeye gecikilen günler karşılığı olarak, temerrüde düşen üyeden tahsil olunan temerrüt cezasının bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen oranlarında ödeme yapılır.

(4) Nakit alacaklı üyelere valör gününde yapılamayan ödemeler için valör günü ile ödeme veya teslimlerin yapıldığı tarih arasındaki takvim günleri esas alınarak Borsa nezdinde kamu menkul kıymetlerinin işlem gördüğü repo-ters repo pazarlarında, TCMB Bankalararası Para Piyasasında veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan 1 gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranından yüksek olanının ¾'ü oranında hesaplanan tutar kadar mağduriyet ödemesi yapılır.

(5) Mağduriyet ödemesinin yapılabilmesi için;

- a) Temerrüde düşen üyenin yazılı itirazda bulunmuş olması halinde itirazının geçersiz kabul edilerek temerrüt faizinin tahsiline karar verilmiş olması,
- b) Teslim ya da ödemenin Borsa, Takasbank, ve TCMB sisteminde oluşan sorunlardan kaynaklanmaması gerekir.

(6) Mağduriyet ödemeleri üyelerin Takasbank nezdindeki serbest cari hesaplarına yapılır.

Temerrüde itiraz

MADDE 46- (1) Temerrüt faizi tahakkuk eden üye, temerrüdün takas, ilgili merkezi saklama sistemi veya ödeme sisteminden kaynaklanan nedenlerle kendi kusuru olmaksızın ortaya çıktığı veya temerrüt faizi

hesaplamasında maddi hata yapıldığı gerekçeleri ile Takasbank nezdinde itiraz edebilir.

- (2) İtirazlar bir yazı ve ekinde itiraza ilişkin belgeler ile temerrüt tahakkuk tarihinden itibaren en geç 1 hafta içerisinde yapılır.
- (3) Temerrüde düşen üyenin itirazı, Takasbank bünyesinde oluşturulan MKT Temerrüt Komitesi tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.
- (4) Üye tarafından yapılan itirazın haklı bulunması durumunda temerrüt faizi uygulanmaz, tahsil edilmiş olması halinde ilgili tutar üyeye iade edilir. Mağduriyet ödemesi yapılmış ise ilgili tutar karşı üyeden re'sen geri alınır.
- (5) İtirazın reddi durumunda ise, karar bir yazı ile ilgili üyeye bildirilir.
- (6) İtiraz, temerrüt faizinin süresi içerisinde ödenmesini durdurmaz.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Ücret ve Komisyonlar

MADDE 47- (1) Takasbank'ın bu Prosedür kapsamında sunmuş olduğu hizmetlere ilişkin olarak Üyelerine uygulayacağı ücret ve komisyonlar hakkında Genel Yönetmeliğin 35 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Disiplin hükümleri

MADDE 48- (1) Bu Prosedür'de belirlenen yükümlülükler uymayan Üyeler hakkında, Yönerge'de ve Prosedür'de yer alan hükümlere ek olarak Merkezi Takas Yönetmeliği'nin Yedinci Bölümünde yer alan disiplin hükümleri de uygulanır.

Olağanüstü durumlarda alınacak tedbirler

MADDE 49- (1) Takasbank, takas işlemlerinin veya piyasaların olumsuz etkileneceğini öngördüğü olağanüstü durumların varlığı halinde alınacak önlemleri belirlemeye ve uygulamaya yetkilidir. Söz konusu durumlarda Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 48 inci maddesinde yer alan tedbirleri almaya yetkilidir.

Duyurular

MADDE 50- (1) Prosedür kapsamında yer alan hususlara ilişkin detaylar ve değişiklikler Takasbank tarafından üyelere duyurulur.

Sistem kurallarında değişiklik

MADDE 51- (1) Takasbank sistem kurallarını değiştirmeye yetkilidir. Sistem kurallarının değiştirilmesinin ilgili mevzuat uyarınca yetkili mercilerin onayına tabi kılındığı durumlarda, değişiklikler söz konusu onayı müteakip uygulamaya alınır.

(2) Altyapı değişikliği gerektiren durumlarda değişikliklerin uygulamaya alınmasından makul bir süre önce Üyeler gerekli hazırlıkları yapabilmelerini teminen bilgilendirilir.

Prosedür’de hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak hükümler

MADDE 52- (1) Prosedür’de de hüküm bulunmayan hallerde Merkezi Takas Yönetmeliği ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler için %40 olarak belirlenen “Alt Grup Limiti”, 31/12/2019 tarihine kadar %100 olarak uygulanır.

Yürürlük

MADDE 53-(1) Prosedür yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 54- (1) Prosedür hükümlerini Genel Müdür yürütür.